

incl. *Paulisebacina* en *Helvellosebacina*
Waskorstje

Voor Nederlandse en Vlaamse soorten. Compilatiesleutel gebaseerd op Hansen & Knudsen 1997 (H&K) en Roberts 1993.

Het kenmerk 'ontbreken van gespen' dat onderscheidend was ten opzichte van *Exidiopsis*, wordt hier niet gevolgd (Roberts 1993). Sommige soorten zijn daarom in meerdere sleutels opgenomen, omdat het genus op basis van gespen dus niet altijd even makkelijk te bepalen is.

De aanwezigheid van rustsporen is niet altijd duidelijk. Soms zijn er veel, soms weinig of zelfs afwezig. Het is niet bekend of dit verband houdt met de leeftijd van het vruchtlichaam of met een andere factor. De aan- of afwezigheid ervan wordt niet in alle bronnen vermeld.

Vet - Uit Nederland en/of Vlaanderen bekend

- 1 Gespen aanwezig 2
Gespen afwezig 3
- 2 Vruchtlichaam ontbrekend of zeer dun en onduidelijk, soms slechts uit enkele hyfen met basidiën bestaand; sporen 13-15 x 5-6 µm; op verrot hout *S. gloeophora* (Oberw.) Wojewoda
syn. *Exidiopsis g.*
Jülich: 414

Vruchtlichaam dikker en duidelijk aanwezig, grijsig, blauwachtig tot staalgrijs, berijpt, in droge toestand asgrijs met metaalglans; sporen (7.5-)9-15(-18) x 3.5-5.5 µm; uitsluitend op naaldhout
..... (Grijs waskorstje) *S. grisea* Bres.
syn. *Exidiopsis g.*
Wells & Raitviir 1977, Mycologia 69: 987-1007 (als *Exidiopsis g.*) • Jülich: 415 (als *Exidiopsis g.*) • H&K: 103 (als *Exidiopsis g.*)
- 3 Sporen 2.5-4 µm breed; hyfidiën afwezig; hyfen 2-3 µm in doorsnede; op stromatische ascomyceten (wrs. Diapothales) op de basis van afgestorven stengels van spirea (*Spiraea*)
..... *Paulisebacina allantoidea* (R. Kirschner & Oberw.) Oberw., Garnica, K. Riess & R. Kirschner
Kirschner *et al.* 2002, Crypt. Mycol. 23(2): 129-133 (als *Sebacina a.*)

Sporen breder dan (4-)5 µm; hyfidiën aanwezig; hyfen 1.5-5 µm in doorsnede; op andere substraten 4
- 4 Vruchtlichaam dik, korstvormig wasachtig tot leerachtig 5
Vruchtlichaam relatief dun, zacht, wasachtig-gelatineus 6
- 5 Op aarde, kruiden en mossen. Dikwandige rustsporen afwezig
..... (Kruipend waskorstje) *S. incrustans* (Pers.) Tul. & C. Tul.
Jülich: 421 • H&K: 105

Op hout. Dikwandige rustsporen aanwezig
..... *Helvellosebacina helvelloides* (Schwein.) Burt
Jülich: 421 (als *Sebacina h.*) • H&K: 105 (als *Sebacina h.*)
- 6 Dimitisch, skelethyfen dextrinoïd *S. dimitica* Oberw.
Jülich: 421 • H&K: 105

Monomitisch 7

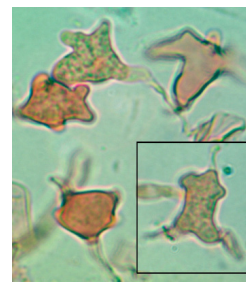

fig 1 Hoekige rustsporen van *Helvellosebacina helvelloides*. Foto Hermien Wassink.

- 7 Hymenium witachtig tot lichtgrijs, soms grijsbruin, hobbelig, berijpt; vruchtlichaam gelatineus; sporen (8-)10-15 x 4-9 µm; dikwandige, knobbelige tot stervormige rustsporen die uit de sporen gevormd worden meestal aanwezig. Vaak op de grond, maar ook op rottend hout groeiend

(Opaalwaskorstje) *S. epigaea* (Berk. & Broome) Bourdot & Galzin
(incl. op aarde groeiende vormen van *S. incrustans*
(Pers.) Tul. & C. Tul.)

Jülich: 422 • H&K: 106

Hymenium vleeskleurig, rand wit en berijpt, glad; vruchtlichaam dun gelatineus; sporen 12-18 x 8-9 µm. Op schors van loofbomen (takken?); bekend uit Frankrijk, Spanje. *S. carneola* Bres.

Jülich: 422

SYNONIEMEN

S. allantoidea zie *Paulisebacina a.*

S. calospora zie *Ceratosebacina c.*

S. evanescens zie *Serendipita e.*

S. fungicola zie *Exidiopsis f.*

S. grandinioides zie *Basidiodendron g.*

S. helvelloides zie *Helvellosebacina h.*

S. inclusa zie *Serendipita i.*

S. interna zie *Serendipita i.*

S. invisibilis zie *Serendipita i.*

S. longispora zie *Ceratosebacina l.*

S. mesomorpha zie *Exidiopsis laccata*

S. microbasidia zie *Microsebacina m.*

S. prolifera zie *Ceratosebacina p.*

S. pulverulenta zie *Hauerslevia p.*

S. septocystidiata zie *Endoperplexa enodulosa*

S. spinosa zie *Basidiodendron spinosum*

S. umbrina zie *Exidiopsis u.*

S. vermifera zie *Serendipita v.*

OPMERKINGEN

S. banatica (alleen bekend uit voormalig Joegoslavië) is vermoedelijk geen echte *Sebacina*. Het vruchtlichaam heeft een harige randzone en wordt geplaatst in de buurt van *Fibulosebacea strigosa* (zie WWW)

S. carneola. Er is zeer weinig informatie over deze soort te vinden.

S. dimitica. Een mogelijke vondst uit de Achterhoek (collectie MG968) bezit ook rustsporen. Dat staat nergens genoemd. Deze lijken zich te ontwikkelen uit hyfen en niet uit basidiosporen. Moleculair onderzoek moet uitwijzen of het daadwerkelijk *S. dimitica* betreft. Wanneer je een stukje uit het vruchtlichaam haalt, is het alsof je een dot natte watten uiteen trekt met vezelige randjes veroorzaakt door de skelethyfen.

S. macrospora (E) is een Amerikaanse soort met 1 waarneming in Spanje (GBIF juli 2019) Volgens Mycobank (juli 2019) betreft het een *Eichleriella*. Index Fungorum (juli 2019) houdt het op een *Sebacina*. Vanwege de aanwezigheid van gespen is er ook nog een combinatie met *Exidiopsis*. De soort wordt voorlopig buiten beschouwing gelaten.

S. livescens wordt ook buiten beschouwing gelaten. Het is niet duidelijk wat hiermee bedoeld wordt.

Niet alle literatuur maakt melding van rustsporen bij *S. epigaea*. Wel bij *Helvellosebacina helvelloides*. Er lijken twee typen rustsporen te zijn: knobbelige - het *Rhodphyllus*-type - en stervormige - het stellate-type. De laatstgenoemde ontwikkelt zich volgens Hansen & Knudsen 1997 uit de basidiosporen. Er lijkt ook sprake te zijn van verwarring/verwisseling in het gebruik van de termen. Dat maakt het er niet duidelijker op. Zijn die twee typen voorbehouden aan een specifiek taxon of kunnen beide typen gevonden worden in één taxon of zelfs tegelijkertijd in hetzelfde vruchtlichaam of gaan ze naadloos in elkaar over en zijn het alleen maar stadia?

LITERATUUR

Hansen, L. & Knudsen, H. (ed.) 1997. Nordic macromycetes Vol. 3. Heterobasidioïd, Aphylophoroïd and Gastromycetoid Basidiomycetes. Nordsvamp, Kopenhagen

Jülich, W. 1984. Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. Kleine Kryptogamenflora Band IIb/1. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart

Pilát, A., Lindtner, V. & Litschauer, V. 1938. Ein Beitrag zur Kenntnis der Basidiomyceten von Südserbien. Glasnik Skops-

kog Naucnog Drustva 18: 173-192

Oberwinkler, F, Riess, K, Bauer, R, Garnica, S. 2014. Morphology and molecules: the Sebaciales, a case study. Mycol. Progress 13(3): 445-470

Roberts, P. 1993. *Exidiopsis* species from Devon, including the new segregate genera *Ceratosebacina*, *Endoperplexa*, *Microsebacina*, and *Serendipita*. Mycol. Res. 97(4): 467-478

Roberts, P. 2003. *Sebacina condescens* and *S. sparassoidea*: two conspicuous but neglected North American *Sebacina* species. Sydowia 55(2): 348-354

WWW

<http://www.mycobank.org/BioMICS.aspx?TableKey=1468261600000063&Rec=32627&Fields=All> [*Sebacina banatica*; geraadpleegd juli 2019]